

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 720 Lei
Fél évre ... .. 360 Lei
Negyed évre ... .. 180 Lei
Havonta ... .. 60 Lei

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 banvali
több

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Júlv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
15 L.

Kopog a halál!

Nem fiatal, alázatosan, hanem kegyetlenül, erőszakosan kopog a halál a korai hófúvásos novemberi éjszakában. Külvárosi nyomortanyák, szomorú zugok csendes-szavu és horpadtmellű lakói megremegnek és rettegve gondolnak a holnapra, mert a halál könyörtelen és ott leskelődik az ajtóknál. Ma csak egy ember halt meg. Egy nyomorult ember. Nem volt hajléka és ráfeküdt a villanygyár meleg szénsalakjára. A salakból kiömlő gáz azután reggelre viaszarcu csendes embert csinált belőle. Olyan csendes, aki nem kér többé kenyeret, meleg levest és meleg hajlékot sem álmától, sem várostól, de még a társadalomtól sem.

A korán beálló hidegnek ez az első néma áldozata most demonstrálón odaáll állam, város és társadalom elé és a maga alázatos hangján odasuttogja az embereknek: egy darab kenyérhez és valami kis zughoz ahol hófúvásos éjszaka lehajtsa a fejét — minden teremtett embernek joga van. Az egyenlőtlen társadalmi berendezkedés és a gazdasági javak egyenlőtlen elosztódása még mindig nem lehet ok arra, hogy akár egy gondolkodó agy is éjszakáról reggelre megszűnjön működni. Csúpan azért, mert nincsen hely, a hová ez az agyat burkoló fej lepihenjen. A meleg bundások, a fűtött szobások ebben az olyan szomorú esztendőben szüntelenül és megállás nélkül gondoljanak arra, hogy ok a szecrensékek, ellenben ezek, a nyomorbrigád harcolnak a hideggel és az éhséggel. És ha tényleg és valójában gondolnak erre, akkor meg kell hogy nyiljanak a szívek és kell, hogy elviselhetőbbé tegyék ezt a néhez küzdelmet.

Aradon egész csomó jótékony intézmény működik és most van az ideje a jótékony egyesületek nagy megmozdulásának. A fényes halak, hangversenyek és multságok mégis csak teremtettek olyan alapot, hogy ezzel az alapjal az észszerű gazdálkodás mellett fel lehessen venni a küzdelmet a téllal. Össze kell állniuk az összes jótékony intézményeknek és kevés tanácskozás nélkül a lehető leggyorsabban fel kell állítani a népkonyhát, ahol a szegény meleg ételt kaphat, meg kell nyitni a már évek óta szünetelő „ingyen kenyér“-akciót, ahol senki sem kérdezi, hogy ki a jelentkező, hanem a jótékony kezek kérdősködés nélkül oda nyújtják a kenyeret az arra rászorulóknak. Létesíteni kell a nagy városok mentéjére egy hajléka-

lanok-menhelyét, ahol az éjszaka kóbor vándora hajlékot kap egy éjszakára és nem kell megfagy- nia a meleg szobák küszöbe előtt. Adni kell, cselekedni kell gyorsan és nemesen, mert most kezd kopogni a halál az ajtókon.

A város, állam és társadalom pedig higgye el, hogy nem mindig a szurony és börtön győzi le a bolsevizmust, egy darab kenyér és egy meleg hajlék sokkal jobb és főként emberibb védkező eszköz.

Királyszoborleleplezés Váradon

Pénteken lesz az ünnepség a királyi család jelenlétében.

(Oradea-Mare, november 18.)

Ma délelőtt ideérkezett Mosoiu miniszter, a királyszobor leleplezési ünnepélyét előkészítő bizottság elnöke, a végleges programm megállapítása céljából. Eszerint pénteken délelőtt 9 óra 30 perckor robog be a nagyváradi pályaudvarra az udvari vonat, előtte tíz perccel érkezik meg a miniszterek, szenátorok és képviselők kőrön vonata. A pályaudvari fogadtatás után díszmenetet alakítanak és a királyi pár a trónörökös és a vendégek az ünnepély színhelyére vonulnak. A királyi család a díszes királyi sátorban, a kormány tagjai pedig külön emelvényen foglalnak helyet. A rendező bizottság a közönség részére mintegy

1500 személyt befogadó tribünát emeltetett. Az ünnepségeket Mosoiu miniszter beszéde fogja megnyitni. Utána Ciorogariu görögkeleti püspök ünnepélyes tábóri misét celebrál. Fényes papi segédlettel, majd Lepadatu kultuszminiszter mond beszédet és végül Bucico polgármester a város nevében átveszi Ferdinand király hatalmas lovasszobrát. Délben fél kettőkor a Katolikus Kör nagytermében a királyi család tiszteletére a város díszbédet ad, melyen 700 meghívott vesz részt. A díszbéd alatt Bura Sándor cigányzenekara hangversenyez. Dél után négy órakor a királyi család és a kormány tagjai visszautaznak a fővárosba.

vel és a főrabbi ősi szokás szerint megáldotta Csernoch Jánost. Legvégül a hercegprimás Csehszlovákiába került szülővárosának, Szokolcának a háromtagú küldöttségére járult hozzá, amelynek tagjai Tomik Mihály prágai nemzetgyűlési képviselő, Stettina János ügyvéd és Nesleba János városbíró voltak. Az üdvözlő beszédekre Csernoch válaszolt: A sokat bántott, igazságtalanul szenvedett magyar nemzet soha nem nézte tót származásomat és nevemet, hanem beültetett a legmagasabb méltóságba, bebizonyította, Magyarországon minden polgárnak mindig egyforma jogai voltak.

Budapest emlékezik.

Vasárnap délelőtt a budapesti krisztinavárosi templom falán fényes mise keretében emléktáblát lepleztek le, amely megörökíti azt, hogy Csernoch a plébániának káplánja volt. Vasárnap este a jubileum alkalmából a hercegprimás jubileumának emlékére építendő templom javára a zeneakadémián hangverseny volt, amelyen megjelentek többek között Albrecht főherceg, Izabella és Gabriella főhercegnők és Schioppa pápai nuncius is. A hangversenyen Dohnányi Ernő, dr. Székelyhidv Ferenc Tarnay Aajos és egy hatalmas énekkar működött közre.

A hercegprimás aranymiséje.

A budapesti ünnepségek azonban csak tulajdonképpen ma délelőtt vették kezdetüket. A magyar főváros uccáit fellobogózták, iskolás gyermekek soriala között hajtattott a Bazilikába Csernoch hercegprimás, aki délelőtt fél tízkor fényes keret között a kormányzó, a főhercegek, a kormány, az egyházi és társadalmi előkelőségek jelenlétében mondotta el aranymiséjét a Szent István bazilikában, evangéliumkor dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök mondott magas szárnyalású beszédet, amelyben méltatta a nap jelentőségét. A mise végzetével a szentélyben Szerecsányi Lajos egri érsek a magyar püspöki kar élén üdvözölte a hercegprimást, aki végül megáldotta a megjelenteket. Ezután Csernoch a főváros díszhintáján dr. Sipócz Jenő főpolgármester kíséretében a fellobogóztott Vilmos császár-uton a Deák-téren, a Deák Ferenc-uccán, a Vörösmarty téren és újból a Deák Ferenc-uccán keresztül a Vigadóhoz hajtattott. A vigadót díszünnepélyen XI. Pius pápa felhatalmazása alapján Schippa Lőrinc érsek, pápai nuncius üdvözölte s átadta a pápa hosszú üdvözlő levelét, majd gróf Bethlen István miniszterelnök, dr. Sipócz Jenő és az országos katolikus intézmények nevében gróf Zichy János, az Országos Katolikus Szövetség elnöke mondott üdvözlő

Jubilál Magyarország hercegprimása.

Csernoch János esztergomi érsek ötvenesztendősi papi jubileuma.

(Budapest, nov. 18.) Ma ünnepelte dr. Csernoch János, Magyarország bibornok-hercegprimása lelkipásztorkodásának 50 esztendősi jubileumát és ma mondotta el aranymiséjét a budapesti Szent István bazilikában. Csernoch János nagyon fiatalon lett pap, és pályájának emelkedése határozottan merész ívelésű. 1858. június 18-án született a nyitrai megyei Szokolcán és 1874. november 18-án szentelte pappá Bécsben Simor János, Magyarország akkori hercegprimása. Már klerikus korában kivált társai közül képességeivel, ezért küldték először a bécsi Pazmaneumba, majd az Augustineumba s 1876-ban mint a hittudományok doktora hagyta el a császárvárost. Tehát a most 66 esztendősi főpásztor 16 éves korában már pap, 18 éves korában pedig már doktor volt.

Fényes karrier.

Lelkipásztorkodásának első stációja a nyitrai megyei Felsőrádos volt, majd egy esztendőig Budapesten a Krisztinavárosban, később a Terézvárosban káplánkodott. 1879-ben az esztergomi teológia tanára, nemsokára ezután primási irodaigazgató lett, majd 36 éves korában I. Ferenc József esztergomi kanonokká nevezte ki. Az egyházpolitikai küzdelmek őt is belevitték a politikába és 1896-ban a császári kerület

ben lépett fel képviselőnek, de kibebbségben maradt. A következő ciklusban azonban szülővárosa, Szokolca mandátumhoz juttatta, 1908. januárjában csanádi püspök lett, de továbbra is megmaradt képviselőnek, mint a Zichy Nándor és Molnár János vezetésével alakult néppárt közkatona. — 1911-ben kalocsai érsek s egy esztendő múlva, — Vaszary Károly lemondása következtében — Zichy János ellenjegyzésével jelent meg a királyi kézirat, amely Esztergom érsekévé és Magyarország hercegprimásává nevezte ki. A rákövetkező évben X. Pius pápa bibornokká avatta. 1916. december 30-án ő helyezte IV. Károly fejére Szent István koronáját. Csernochot, aki egyszerű tót családból származik, sok családi megpróbáltatás is érte. A proletárdiktatura alatt meggyilkolták öccsét és ennek feleségét. A bolsevikiék őt is kitessekeltek hivatalából és gyönyörü könyvtárát elkommunizálták, azonban ezt a kommunizmus bukásával sikerült megmentenie.

Esztergom ünnepe.

A hercegprimás jubileumi ünnepségei Esztergomban kezdődtek, ahol az ünnepi mise befejeztével a küldöttségek hatalmas sorát fogadta a jubiláló. Az üdvözlők között volt a helybeli főrabbi is a zsidó hitközség küldöttségé-

szavakat. Ezután a hercegprímás a végki és szerzetes papság tisztelgési fogadta a Központi szerzetesrendekben. Döntés pedig az Uri-uccat hercegprímási palotában a női szerzetesrendek, az egyházközségek, a különböző katolikus egyesületek, intézmények, kongregációk és a vidéki hódoló küldöttségeket fogadta.

Lakoma helyett jótékony.

Dr. Csernoch János kijelentette, hogy jubileuma alkalmából semmiféle bankettet sem akar, mert az nem felel meg a mai néhez időknek. Az ilyen ünnepi lakoma költségeit inkább jótékony célra adja. Ezért Esztergom város szegényei számára 15 milliót adott át, a Tiszviselőtelepen épülő „Magyarok Nagyszónya” I. Ferenc József jubileumi emléktomolomnak 10 milliót, Mészáros János budapesti érseknek pedig 20 milliót küldött azzal, hogy azt a budapesti szegények között a katolikus egyházközségek szociál karitatív intézményei után osszák szét.

Orvosgyűlés Aradon.

Az egészségügyi miniszter aradi utazása.

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny jelentette már, hogy Clujon (Kolozsváron) országos orvoskongresszus lesz november 22-én, amelyen többek között a román nyelvű orvostudományt vizsgáló orvosok sorsa felől is tárgyalnak. Ma délelőtt az aradvárosi orvosi hivatalhoz távirat érkezett az egészségügyi minisztériumtól, amely szerint a cluji orvosgyűlést nem 22-én, hanem 20-án tartják meg. Egy később érkezett, újabb távirat szerint azonban az aradi egészségügyi felügyelőség körletébe tartozó orvosoknak nem kell Clujra a közgyűlésre menniük, mert számukra külön kongressz-

szus lesz Aradon, amelyen Sarvoanu egészségügyi miniszter személyesen részt vesz. Az aradi kongresszust 22-én, szombaton délelőtt 10 órakor az aradi bábaképző-intézet tantermében tartják meg. A kongresszuson fontos kari

ügyek kerülnek tárgyalásra. Az aradi kongresszus előkészítése céljából 19-én, szerdán délután 6 órakor ugyancsak a bábaképzőben előkészítő értekezlet lesz, amelyen az összes aradi orvosok részt vesznek.

Megnyílik Aradon a népkönyha

Az aradi izraelita jótékony nőegylet nemes akciója.

(Saját tudósítónktól.) A hírtelen beköszörtött tél egyben beköszöntötte a téli nyomorúságnak is, amely az 1924-es erősen pénzügyi esztendőben a jelek után ítélve sokkal szomorúbb lesz, mint volt az előző esztendőben. Fokozottabb mértékben követel idén áldozatot a jótékonyoktól, és az aradi jótékonyoktól, hogy a lehető leginenzivebben kivégek részüket a jótékonyok nagy munkájából. Az aradi Izraelita Jótékony Nőegylet, ez a régi és nagyimultu emberbaráti intézmény idén szeretné megvalósítani régi tervét: megnyitni újra a már esztendő óta bezárt népkönyhát. A jótékony nőegylet a békeboldog éveiben népkönyhát tartott fenn a Str. Romanului (Zrínyi-uccai) saját házában. 1915-ben sok évi működés után megszünt az aradi népkönyha, mert a nehéz háborús esztendőben lehetetlen volt annyi adományt összeszedni, hogy abból ezt az intézményt továbbra is fenn lehessen tartani. Akkor a hatalmas helyiséget bérebe adták Pellegrini Virgilio vivómesternek azzal a kikötéssel, hogyha a nőegylet ismét meg akarja nyitni népkönyháját, úgy a vivómester köteles minden további nélkül a helyiséget az egy let rendszerezésre bocsátani. Ugy

látjuk ez az idő most elérkezett, mert az Izraelita Jótékony Nőegylet komolyan foglalkozik a népkönyha felállításának gondolatával. Érdeklődünk eziránt az egy let elnöknél öv. Antal Zsigmondánál, aki a következőkben válaszolta a tervet és annak esetleges kérését illetően:

— Tény dolog, hogy szeretnék megnyitni a népkönyhát, amelyre idén különösen nagy szükség lenne. Erről a kérdésről a legközelebb összeülő választmányi ülés dönt. Mi hisszük, hogy a társadalom áldozatkészségéből és a hatóságok előzékenységeiből felállíthatjuk ismét ezt az annyira szükséges intézményt, hogy legalább a szigorú téli hónapokban kenyert és meleg ételt adhassunk az arra rászoruló szegényeknek. Az egyetlen akadály még a helyiség kérdése és szeretném hinni, hogy sikerül majd ezt is megoldani.

A magunk részéről csak helyet adni tudjuk a nőegyletnek ezt a szép és igaz megmozdulását. Hiszük, hogy Pellegrini vivómester minden további nélkül rendelkezésre bocsátja az egyesületnek a jelenleg vivóiskola céljára szolgáló helyiséget, annál is inkább, mert a helyiség és az épület tulajdonképpen a nőegyleté. A sport fontosságát pillanatra sem lehet kétségbevonni, de azt el kell ismerniük Arad vivóinak, hogy az

emberi nyomor és szenvedés leküzdése van olyan fontos, mint a sport.

Egy foglalás epilógusa.

Személyes szabadság megsértésével vádolnak egy végrehajtót.

(Saját tudósítónktól.) Szeptemberben súlyos, nagy feltűnést keltő incidens történt Aradon, amelynek főszereplője Ardelean Traian, az aradi munkásbiztosító pénztár végrehajtója volt. Egy déli napon történt, hogy Ardelean egy rendőrrel megjelent Hegedüs Antal biztosítási vezértől kár Sinagoga-uccal lakásán s kijelentette, hogy ott foglalni akar. A lakásban Hegedüs Antal leánya, Rosenfeld Gézáné Hegedüs Bébi tartózkodott, aki a legnagyobb meglepetéssel értesült a kivánságról és kijelentette, hogy nincs tudomása arról, hogy anyjának a munkásbiztosító pénztárral szemben tartozása volna. Az agresszív fellépésű végrehajtó durván válaszolt az uriaszónynak és irást mutatott be, amely igazolta Hegedüs tartozását. Ezzel leült az íróasztalhoz és táskájából revolvert húzott elő, amelyet letett az asztalra maga elé. Hegedüs Bébi érthetően meglepődött a revolver láttára, ennek dacára azonban kijelentette, hogy egyedül lévén, nem enged be a végrehajtót a lakásba és kérte, hogy az ügy rendezése végett jöjjön el vele atyjához a Franco-Romana biztosító intézet irodájába. A végrehajtó aztán parancsot adott a kíséretében levő rendőrnek, hogy Hegedüs Bébit és apját, — akivel utközben találkozott — a rendőrségre kísérje. Ebből persze zajos uccai jelenet keletkezett, amelynek egy araméno rendőrtiszt vetett véget, aki rendőrsította a brutális végrehajtót. Hegedüs Antal feljelentésére, Ardelean Traian végrehajtó ellen személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés büntetése címén eljárás indult meg. A végrehajtó ezzel szemben Hegedüs Bébi ellen hatóság elleni erőszak címén tett bűnvádi feljelentést. Az iratok a napokban érkeztek át az aradi királyi ügyészségre, ahol dr. Fikker Károly főügyész tanulmányozta át az ügy aktáit. Fikker főügyész a mai napon készítette el indítványát, amely szerint Hegedüs Bébi ellen nem látja fennforogni a hatóság elleni erőszakot és ezért ellene a további eljárást megszünteti. Ardelean Traian végrehajtóval szemben személyes szabadság megsértése címén fenntartotta a vádat és elkészítette a vádiratot, amellyel együtt a periratok a holnapi napon a főtárgyalási elnökhöz kerülnek.

SPORT

○ Az Aradi Torna-Egyesület vezetősége értesíti tagjait, hogy a torna órák hétfő, szerda, pénteken 7-től 9-ig vannak az aradi román Liceum tornatermében.

TARCA

Fügefalevél.

(Bemutató a Blaha Lujza Szín Társulatban.) Fifi-kus darab... koránt sem azért, mintha olosz szójátékkal akarnánk mindenkit figyelmeztetni, hogy — vigyázat!! — Páris ismét azt a szellemi és testi nudlit szállította, miútt a Fifi-nél. De igenis gondolunk arra, amit egy ízben Mikszáth Kálmán mondott jó kedvében. Ilyesikélt mondott:

— Az emberek már az elemiben megtanulják Ádám és Éva történetét... tanúlnak az almáról, mint titott gyümölcsről... a kígyóról, mint gonosz csábítóról... arról is, miként öli meg Kain Abelt. Vajjon nem lenne jó megírni, mit is szimbolizál az almával, a kígyóval a biblia? Miért ölte meg valójában Kain Abelt? Jó lenne, jó lenne... De hát sok pajkosság kellene ehhez és még több — fífika!

A sok isteni adomány között megvolt a mikszáthi geniuszban a pajkosság és a fífika is, de azért a nagy palóc a témához hozzá nem nyúlt. Miért? Talán azért, mert a sok-sok pajkosság, meg a sok-sok fífika — operettbe való. Már pedig a nagy palóc azt se látta szívesen, hogy pajkosságban legkedvesebb művéből — a Szelistyey asszonyokból, külföldön — operettet csináltak.

De amilyen természetes, hogy Mikszáth nem írta meg, épp oly természetes, hogy a paradicsomi időknek témáját, Évának és Ádámnak korát Párisban megírták operettnek. Hogyisne! Hiszen Párisban már egy töbződik a nuditás, hogy akkor is az öltözökben hagyják ruháikat a különféle revük szereplői, ha a szöveg szerint decembri fagyról van szó. Hogyne dolgoznának föl hát egy olyan témát, ahol a meztelenség magától értetődő!

Bastia és Cloquemin dolgozták föl sok elmésséggel és sok önkényességgel. Nála például Kain nem öli meg Abelt. Miért? Speciális párisi okokból, miútt nálunk a fordító Zagon István öltözetesen így éreztet:

— Nem szabad megtörténnie, — mondja Ádám (Boross Géza) — hogy Kaint Abel megölje. Mert ez esetben csak egy további őse maradna az emberiségnek. Már pedig csak nem engedhetem meg, hogy sok évezred múlva egy és ugyanazon őse legyen Zsirkay Jánosnak és Rottenstein Mórnak?

Általában a persziflázs csillogó amalgámja futtatja be a szöveget, amely így a manák is tükröképet ad. Különösen, ha Albert Chantier izig-vérig párisi üditően graciózus muzsikáját, táncszámaikat hallgatjuk.

Az előadás — és ezt Tihanyi Vilmos, a jeles rendezőnek dicséretképpen említjük, — a fügefale-

vetet inkább a játékban, semmint az öltözködésben hangsúlyozta. Noha Honthy Hanna e szempontból talársa is ment.

— Ha — gondolhatták a nézőtér szépei — Éva anyánk így öltözködik, hogy öltözködjünk mi?

De — és ezt a hölgyeknek is el kellett ismerni — amely mértékben adós maradt a paradicsomi divattal, oly mértékben kárpótolta egyebekben. Játékának kristálytisztán finom humora, franciás kellemo egyedülálló operettszínparadikum. Éneke pedig frissen szárnyalt. Viszi a darabot. Somogyi Nusinak öltözködési raffinerálája, komikumának önkéntelensége, tuncainak bravurja a sikernek egyik főtámasza. Harmath Hildánál ismételtsbe kell esnünk: hangjának érzéki zámata páratlanmá teszi. Boross Géza adja Ádámot humorának oly aradatával, hogy csodálkozni kell, miképpen van szomorú ember, ha ősapánk ilyen mulatságos volt? Jó estéje van Matányi Antalnak (Abel) és ideális Kain Sárossy Andor. Gallay majma kitűnő, Losonczy keze alatt a zenekar a partitúrának minden jelesét gót érvényre juttatta.

A Fügefalevél előtt Török Rezsőnek pompás kis darabja ment: A gyerek Istentől van. Bány Lili és Ózón Gyula elragadóan játszószák. Kékény Ilona és Boross Géza pedig új számokat adnak elő, egy kabaréelőadás illúzióját nyújtva. Ráskai Ferenc

Megkezdődött a bombamerénylő-pörök főtárgyalása.

Márfy semmit sem akar tudni a merényletekről. — Ulain incidense az elnökkel. — A védők otthagyták a főtárgyalást, majd visszatértek.

(Budapest, november 18.) A Büntetőtörvényszék ma délelőtt kezdte meg a budapesti bombamerényletek bűnpörének főtárgyalását dr. Langer Jenő kuriai bíró elnöklésével. A tárgyalás rendjének biztosítására a főtárgyalás megkezdése előtt már nagy rendőri készültség szállotta meg a tárgyalótérre vezető feljárókat. Az ügyészség a vádlottakat nyolcrendbeli gyilkossággal és 23 rendbeli gyilkosság kísértevel vádolja.

Életveszélyes fenyegető.

Elsőnek Márfy Józsefet hallgatták ki, aki a feltett szokásos kérdésekre kijelentette, hogy kereskedelmi iskolai érettségije van és tiz katonai vitézségi kitiüntetése. A védőt dr. Dolovschik Mihály ügyészségi alelnök képviseli. A védők között vannak dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő, aki Marost és dr. Vasek Ernő, aki Radót képviseli. Az elnök bejelentette, hogy a vádat három csoportban tárgyalják. Az elsőben az Erzsébetvárosi Kör és az újpesti zsidótemplom ellen elkövetett merénylet kerül sorra. Az ügyész kérte a bíróságot, hogy Drenkó Béla szabadlábon levő vádlottat tartóztatassák le, mivel szerinte ő tartja fenn az összeköttetést a külvilág és a letartóztatásban levő vádlottak között. Az ügyész neki tulajdonítja, hogy Sebestyén Ferenc tanút életveszélyes fenyegetésekkel támadták meg az utcán és arra akarták rábírni, hogy ne valljon Márfyék ellen. A bíróság az ügyész kérését elutasította. Ezután

Márfy tagad.

Márfy kihallgatását folytatták, aki kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Majd ismerette az ébredők nemzetvédelmi osztályának feladatait, amelynek ő vezetője volt. Hangsúlyozza, hogy az egyesület szociálista-ellenes céllal és a zsidók hatalmi túlbengésének megakadályozására alakult. Az elnök felolvastatta ezután a házkutatások során talált bizalmas iratokat, amelyek egyikében Prónay és Héjjas kijelentik, hogy elvárják a tagoktól, hogy esküjükhöz hiven kitartanak és ahhoz képest cselekednek. Márfy az elnöknek arra a kérdésére, hogy mi volt a vérbíróság, azt válaszolta, hogy az ügyelmi testület volt az esküszegők megbüntetésére. Márfy, ezután azt panaszolta el, hogy a rendőrségen bántalmazták és kényszer alatt vallott. A jegyzőkönyveket csak azért írta alá, hogy ne bántásuk tovább.

Az elnök: Ön semmit sem tud a robbanásról?

Márfy: Semmit!

Az elnök: Sem előtte, sem utána nem érdeklődött a dolgról?

Márfy: Csak úgy, mint ahogyan mindenki érdeklődött!

Az elnök: Mit tud arról, hogy az újpesti zsidótemplomot fel akarták robbantani?

Márfy: Csak a vizsgálóbírónál hallottam!

Márfy öngyilkos kísérlete.

Kovács Péter ügyészségi alelnök azt vallja, hogy Márfy a detektiveknek szembesítések céljából adta át. Márfy azonban azt kérte, hogy ne adják ki az ügyészség fogházából, mert attól tart, hogy a rendőrségen bántalmazni fogják. A detektivek jelenlétében kijelentette, hogy nem hiszi, hogy bántalmazták és figyelmeztette is a detektiveket, hogy ettől óvakodjanak. Amikor Márfy visszatért, akkor azt mondta, hogy nem bántalmazták és csak pszichikai behatásokról beszélt. Azt panaszolta, hogy valaki szembe-köpte, de egyéb bántódása nem történt. Kovács alelnök még elmondja vallomását, hogy tavaly decemberben Márfy a cellájában egy törülközővel öngyilkosságot kísérelt meg, azonban tetének végrehajtásában megakadályozták.

Incidens Ulainnal

Ezután kellemetlen incidens keletkezett Langer elnök és Ulain védő között, mert Ulain tiszteletlen hangot használt a tanu kérdésénél. Az elnök ezután felszólította Márfy, hogy szigorúan csak arról nyilatkozzon, mit tud az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett bombamerényletekről. Erre azt válaszolta Márfy, hogy 1919-ben megismerkedett a szegedi kormány bécsei követével, majd még több olyan dolgot mondott, amelyek nem tartoztak a tárgyhoz, mire az elnök közbeszólt:

— Nem engedem meg, hogy tovább beszéljen, fogházörök vezessék félre!

Ulain erre felugrott és tiltakozni próbált. De Langer elnök a következő szavakkal erélyesen rendreutasította:

— A védő urnak semmi joga akár közvetve, akár közvetlenül, hogy a tárgyalás vezetésébe beavatkozzék.

Ulain erre felelni akarván olyan hangot használt, hogy az elnök ismét rászólt:

— Azonnal lépést teszék megfelelő megtorlásért az ügyvédi kamaránál!

Ulain erre összeszedte irományait és a többi védőkkel együtt kivonul, kivéve Bartha Gyulát, Kiss Ferenc védőjét. Az ügyész ezután előterjesztést tett, hogy az elnök nyomban tegyen panaszt az ügyvédi kamaránál és a míg hivatalból nem rendelnek ki védőket, addig Barthát bízzák meg az ezután sorra kerülő Szász József védelmével.

A védők panasza.

Majd Szász József vádlott kihallgatása következett, aki nem érzi magát bűnösnek. Előadja, hogy az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett bombamerénylet idején alibit igazolt. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy a merénylet előkészítéséről semmit sem tud. Azt állítja, hogy a rendőrségen kész vallomást tettek előbe aláírásra. Amikor az elnök felol-

vasztatta a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, Szász közbeszólt, hogy:

— Semmi sem igaz!

Eközben visszajöttek a védők,

de Ulain nélkül. Kiszely ügyvéd a védők nevében bejelentette, hogy a védelmet továbbra is elvállalják és az elnöki intézkedés ellen semmiségi panaszt tesznek.

Agrárvíta a parlamentben.

Constantinescu miniszter megvédte az agrártörvényt.

(Bucuresti, november 18.) A Kamara tegnapi ülésén az elnök bejelentette, hogy az ellenzéknek az Unversuj parlamenti tudósításainak formája ellen emelt kifogásait nem feheti magáévá, mert ez mélyen sértené a sajtószabadságot. Az elnöki bejelentés után Russu képviselő támada az agrár bizottságot, amely a parasztság

jogait megnyirbálja és a földbirtokos osztályt előnyben részesíti. Constantinescu földművelésügyi miniszter válaszában megállapította, hogy Russu képviselő vádjai nem felelnek meg a valóságnak, mivel az agrár bizottság a parasztság sérelmeinek 80 százalékaiban a paraszt igénylők javára döntött.

Hol van Radics?

Még mindig Jugoszláviában tartózkodik? — Decem-berben Párisba utazik a horvát parasztvezér.

(Zágráb, nov. 18.) A Hrvát tegnapi száma közli Radics István második levelét, Radics kijelenti ebben az írásában, hogy a külföld hamisan van informálva Jugoszlávia belső viszonyairól, azt azonban mindenütt jól tudják, hogy az ország politikai tekintetben két részre szakadt. Egy előkelő arisztokrata családból származó francia diplomatával beszéltek legutóbb, aki rendkívül elitélően nyilatkozott a jugoszláviai viszonyokról. Ez a diplomata kijelentette Radicsnak, hogy Herriot és Baldwin legközelebbi konferenciáján is szó lesz arról, hogy Jugoszlávia ügyében Anglia és Franciaország együttesen járjanak el abban az esetben, ha Pasics és a militaristák valóban megkísérelnék Horvátország amputációját. A diplomata Radicsot december ele-

jére meghívta Párisba.

Közli Radics azt is, hogy a napokban Londontól levelet kapott, amelyben értesítik, hogy az angol képviselők iparos és kereskedelmi csoportjának tagjai — akiknek száma százon felül van és döntő faktorok az angol politikában — azon a véleményen vannak, hogy Horvátországnak meg kell adni a self-government-t. (Radics ezt a szót, amely önkormányzatot jelent, így fordítja teljes belső állami önállóságra.)

A zágrábi Rijecs foglalkozik Radicsnak állítólag Svájcól feladott leveleivel és azt írja, hogy Radics még mindig az S. H. S. kiállás területén tartózkodik. A lap azt állítja, hogy ismeri Radics tartózkodási helyét és tudomása van arról azoknak is, akiknek a közbiztonság fölött örködniük kell.

HOGY ALL A HALAL?

1924. nov. 18.-án 100 lejért adtak.

Nálunk:

2.74 svájci frankot,
10.— francia frankot,
39.500 belföldi magyar koronát,
36.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.80 frankot
Párisban 10.15 frankot
Budapestben 39600 koronát

Betörő-hajsza Aradon.

Az üldözők megsebesítették a menekülő gonosztevőt.

(Saját tudósítónktól.) Izgalmas betörőhajsza volt tegnap éjszaka az aradi állomáson. Egyik szolgálatot teljesítő éjjeli őr észrevette, hogy az állomás raktár helyisége ablakából világosság szűrődik ki. Azonnal oda-sietett, benézett az ablakon és látta, hogy egy betörő éppen azon dolgozik, hogy felfeszítse az ott elhelyezett ládákat. Az éjjeli őr benyitott a raktár ajtaján, fegyverét a betörőnek szegezte és megadásra szólította fel. A betörő erre az ablak felé rohant, áttörte az ablaküvegeket és kiugrott. Az éjjeli őr üldözőbe vette a menekülő és kétszer utána lőtt. A második lövésre fájdalmas jajkiáltás hallatszott, de az üldöző eltűnt az éjszaka sötétségében. Az éjjeli őr a betörőről jelentést tett az állomási rendőrségnek, amely megindította a nyo-

mozást. Megállapították, hogy a betörő felfeszítette a raktár ajtaját és úgy hatolt be a helyiségbe. A nyomozás folyik a vakmerő tettes kézrekerítésére.

Egy osztrák sportsman titokzatos halála.

(Bécs, nov. 18.) Az osztrák sportköröknek egy előnyösen ismert ügértörénere, Harry Godderidge, a herceg Ypsylante-istálló menedzsere, titokzatos körülmények között halt meg az elmúlt napokban.

A neves tréner a Guardian-Trust nevű amerikai ügértörőnek a szállítása közben érte utol szomorú sorsa. Aschbach közelében ájul tan találták egy vasuti teherkocsiban, fején súlyos seb erősen vérzett. Ajánlat vették az emsteteni kórházba. Időközben rövid időre magához tért, de kihallgatni nem lehetett. Később agyvérzést kapott és meghalt.

Godderidge halála nagy részvétet keltett az osztrák sportkörökben, ahol az a hír terjedt el, hogy merényletnek esett áldozatul. Tanuk vannak ugyanis arra, hogy Linzben még teljesen egészséges volt és jól érezte magát. Hét állomással odébb már eszméletlen állapotban találtak rá. Fején hegyes tárgyól származó súlyos seb volt. Először azt gondolták, hogy lórugástól származik a seb, de alaposabb vizsgálat után ezt a foltévést elvetették. A nyomozás megindult.

STINHAZU MŰVÉSZET

* Az aradi színház heti műsora. Szerdán: Három grácia. Balogh Böske vendégfelléptével. Csütörtökön: Arvácska, operette. Balogh Böske vendégfelléptével. Pénteken: Bajadér, operette. Balogh Böske vendégfelléptével. Szombaton fél 6 órai kezdettel: Hazudik a muzsikaszó, operette. Balogh Böske vendégfelléptével. Fél 9 órai kezdettel: Bánk bán, dráma. Fekete Mihály felléptével. Vasárnap délután fél 3-kor: Drótos-tót, operette. Balogh Böske és Győző Alfréd vendégfelléptével. Fél 6-kor: Arvácska. Balogh Böske vendégfelléptével. Fél 9-kor: Bánk bán, dráma. Fekete Mihály felléptével.

* A „Drótos-tót” reprize az aradi színházban vendégekkel. Az aradi színház ma este Lehár Ferenc szép zenéjű operettjét elevenítette fel, két szerepében vendégekkel. Balogh Böske volt az egyik vendég, aki ezuttal is elragadóan kedves volt, tudásának és képességeinek legjavát adta. Ez a szerep kitűnő szerepe a művésznőnek, aki ezt egyéniségének és temperamentumának érdekes színeivel rajzolta meg. Az előadás másik vendége Győző Alfréd volt, akit eddig nélkülözni kellett és akinak máig sem volt utóda az aradi színpadon. Győző páratlan karakterszínész és Erdély legjobb buffikomikusa, aki a fővárosi színpadokon is a legkitűnőbbek közé tartozna. Az aradi közönség régen szeretetébe fogadta ezt a nagyszerű színészt, akit ma este színpadra lépésekor is percekig tartó, ünneplő tapsal fogadtak. Győző nem rajzol karrikaturát és mégis kacagtat. Igaz színekkel festette meg Pfefferkorn portréját, őshumorával mulattat, szívvel teli játékkal megkönyvezet. Győzőre igen nagy szüksége volna Fekete Mihály szintársulatának. Az előadás többi szereplői is kedvvel játszottak és így az előadás a jobbakkal sorolható. A zenekart Geilert Pál biztos kézzel és művészettel vezényelte. Az operettreprizt téli háznézte végig. (b. i.)

* Az aradi Kölcsey-Egyesület II. irodalmi délutánját Aradon, a Kulturpalotában f. hó 23-án délután 5 órai kezdettel tartja meg. Ezuttal irodalmi életünknek szintén egyik erős egyénisége, a kitűnő lyrai költő: Serestély Béla mutatkozik be. Előadásának érdekességét fokozza majd, hogy kiszemelt verseit rövid előadás keretében foglalta, melyben műhelytitkot árul el; bemutatja, hogy az érzések, hangulatok, szenvedélyek, eszmék, mily körülmények között elevenedtek meg s formálódtak át szavakká lelkében, egyszóval: miként születnek versei. A program többi kiemelkedő száma: dr. Mezei Zsigmondné Zay Margit zongoraszáma és Sanyó Rezső tanár: Anatol France tanulmánya.

* Timisoarai szerzők operettje. Tibor Dezső színiigazgató társulatával szerdán kezd meg zombolyai színiévetét. A színiigazgató előadásra elfogadta Bugél Jenő és Győri Ernő Miss Mary című operettjét, amely a múlt szezonban nagy sikert aratott Timisoarán és amely december hó első napjaiban kerül Zombolyán színié.

* Grosavescu hangversenyét óriási érdeklődés előzi meg. Jegyek csak korlátozott számban kaphatók. Az előjegyzett jegyeket csak szerda estig tartja fenn a Sándor (volt Kelet) hírlapiroda.

Tébolydába zártak egy Rotschild bárót

A milliárdos bankárfiu különös tragédiája. — Aki az elmeagyógyintézetben vesztette el esztét.

(Bécs, nov. 18.) Gondosan eltitkolt esetről rántja le a leplet a „Der Montag” című bécsi hetilap. Beszámol arról, hogy a Mauer-Oehlingenben levő alsóausztriai országos tébolydában őrzik már 15 év óta Rotschild bárót, néhai Rotschild Albert báró legidősebb fiát, anélkül, hogy erre ok volna. Tizenhat év előtt történt, hogy az akkor 18 esztendő Rotschild György báró Londonban tartózkodott. A bécsi társaságokban ekkor szájról-szájra járt, hogy a hatalmas Rotschild vagyon örököse beleszeretett egy szőke színésznőbe és apja ellenére feleségül akarta venni. A családi veszekedések egy mást követték s a fiatal György báró végül öngyilkossággal fenyegetőzött. Erre apja megígérte neki, hogy Drezdában feleségül veheti kedvesét, mire György báró Drezdába utazott, ahol azonban családja állítólagos idegbaja miatt gyógyintézetbe záratta. A fiatal színésznő elhúzott Londonból, állítólag nagy végkielégítést kapott az öreg Rotschild bárótól, evvel Ausztráliába vándorolt és ott egy

varietét alakított. Később férjhez ment és azóta nem lehetett semmit sem hallani az angol szépségről.

Rotschild György báró időközben két évet töltött Kahibaum dr. ideggyógyintézetében Gömbitzben, Drezda mellett.

György bárót apja két év elteltével Mauer-Oehlingenbe, az alsóausztriai országos tébolydába hozatta, ahol a tartományfőnökség külön villát épített neki. A „Der Montag” című lap most kiküldte egyik munkatársát ide, aki megállapította, hogy Rotschild Gy. báró tényleg megőrült hosszas fogsága alatt. Családja most már szeretné kiszabadítani, de betegsége olyan természetű, hogy sokszor nélkülözhetetlen a kényszerzubony. Egyszer tavaly próbaképpen néhány napra magához vette a szerencsétlen fiatalembert nővére, Springer báróné, azonban vissza kellett szállítani a tébolydába, mivel mindent, ami kezébe került, összezuzott. Az őrált Rotschild báróról szóló lepezések nagy feltűnést keltettek Bécsben.

* Gordonka-hangverseny évek óta nem volt Aradon. Már ezért is érthető az az érdeklődés, amely Bokor Judit világhírű gordonkaművésznő november 25-i hangversenyét megelőzi. Jegyek Oláhnál Aradon.

* Az aradi színházi iroda hírelt A népszerű Balogh Böske, aki az aradiaknak szeretetébe annyira bele tudta lopni magát, már csak néhány napig maradhat körünkben, mivel szerződési kötelezettségei Budapestre szólítják. Az igazgatóság éppen erre a rövid terminusra való tekintettel azon igyekszik, hogy a művésznő valamennyi jó szerepében felléphessen. Ma, szerdán este a Három gráciát ismétli meg a színház, ezt a csupa zenei szépséggel és hangulattal telt darabot, Balogh Böskevel és Lengyel Irénnel a fő női szerepekben. Az Arvácska szinte szokatlanul nagy sikere tette kívánatosná, hogy csütörtökön ismét műsorra kerüljön ez a kitűnő Zerkovitz-darab. Kedden a Gésákban és szerdán a Totóban bucsuzik a vendégművésznő. — A szezon harmadik és egyben utolsó klasszikus estje, a Bánk bán előadása szombaton lesz az aradi színházban. A klasszikus est egyébként a legelső között valóban igyekszik. Petur bán szerepében Fekete Mihály színigaz-

gató játszik és fellépnek Fekete Irén, Harmath Jolán, Darvas, Ladányi Imre, Sorr és Békefi.

A Capitoliumra ismét felkerült a kereszt.

(Róma, nov. 18.) A polgári és egyházi hatóságok fejének impozáns részvétele mellett rőtta le tegnap Róma népe tiszteletteljes hódolatát a városháza, a Capitolium tornyán újra kitűzött kereszt előtt. A keresztet negyven esztendő előtt dobták le a Capitolium ormáról.

A római plébániák dékánja az ünnepségen tartott nagyhatású beszédben külön is kiemelte a katolikusok mély háláját a kormányelnöknek ezért a nemes eljárásért és belefoglalta a köszönetbe Federzoni gróf belügyminiszter és Róma város királyi biztosa, Cremonesi nevét is, akiknek neve bele van vésvé az újman felállított keresztbe.

A kereszt leleplezésének szertartása nagyon fényes és megkapó volt. Abban a pillanatban, midőn lehullott róla a lepel, ágyútegek dörgése hangzott fel, üdvözölve a hit és haza szimbólumait, melyek a Capitolium csúcsán álló szoborban ismét egyesültek. — Ugyanekkor megszólalt Róma közel 400 templomának harangja. A szertartásra a gyönyörű napsütéses délelőtti összegyűlt óriási embertömeg térdrehullott, mikor az aranyos kereszt felcsillant, majd egetverő „Evviva!” kiáltások és igaz olasz temperamentumú taps hangzott fel. Mikor ez is elhangzott megkapó jelenet játszódott le. Ezüstösszürke felhő gyanánt ezer főnyi postagalamb raj szállott fel és keringett a tér felett, hogy azután szétvigye az örömdetes hírt egész Olaszországba: a Capitolium ormán ismét ott ragyog a kereszt.

Diploma mint házassági akadály.

A tél hárnöke. — Eltűnnek a gumirádlerek.

Néhány sorban, egy-két odavetett megjegyzéssel rögzítjük meg ha csak egy pillanatra is az alábbi eseményeket, amelyek a világszenzációk rohanó áradatában is egy szempillantásra megállásra készítenek...

A nyár szeretője.

A hervadó park már elfeledte a nyarat, de egy közeli uccasarkon ma reggel még ott állt régi ösmerősöm, a fagyaltos ember. Kordéjának oldalán még mindig öt mássalhangzó páváskodott egymás szomszédságában, éppen csak fehér köténye bujt meg kabátjának védőszárnyai alatt. Fázósan topogott a gyalogjáró szélén, ahol egykori dicsőségének tanúi: iskolásgyerekek és boltilányok siettek el mellette, — mint ha mondaná: Lemberg még a miénk!... Az utolsó küzdelmét nem láttam. Bizonyára hatalmas volt és nagyszerű, méltó a nyár törhetetlen lovagjához. Csak annyit tudok, hogy amikor este haizaigyekeztem, az uccasarkon már a győzedelmes gesztenyesütő ágyuja uralkodott. A letűnt fagyalt-régime exponensei: iskolásgyerekek és boltilányok tolongtak körülötte...

Gumirádlerek alkonya.

Idestova a gumirádlerek is elindulnak utolsó utjokra. Ha hinni lehet a londoni Rubber Roadways Ltd. közgyűlésén elhangzott beszédeknek, megérjük még azt az időt, amikor nemcsak a rendőrök furkósbotja, de a tüntetéseknek nagy sikerrel alkalmazott másik fegyver, az uccakő is gumigyárakban fog készülni. Angliában és Amerikában már sok uccát burkolnak gumikockával, aminek az az előnye van, hogy tompítja az uccalármáját és nagy mértékben csökkenti a házfalak rezgését. Amerika néhány városában a hidakat is gumikockával rakták ki és a szakértők remélik, hogy ezáltal egyszerűsíteni lehet majd azt az acélszerkezetet, amely a hidak vibrációját ellensúlyozza. Amíg amerikai ellenlábásaink valóban rugalmas lépéssel haladnak előre a civilizáció után, nálunk egyelőre hasztalan szól a náta:

Rakassa ki rakassa —

Rakassa ki simára...

De miért is törődünk porból és sárból való utakkal a Zeppelinek és repülőgépek korszakában?

Házassági akadály.

Ha már a nótáknál tartunk, London városának orvosnőt is elnevelhetnék — ha tudnák — hogy:

Nem házasodom meg soha...

Mert a bölcs tanács kimondotta, hogy ezennel csak olyan orvosnőt fogad városi szolgálatba, akit nem ékesít Hymen rózsáinca. Szegény miszék most aztán törhetik a fejüket, hogy nagy fáradtsággal szerzett diplomájukat dobják-e sutba, vagy pedig a menyasszonyi fátyolt. Ha azt akarják, hogy a tanács igent mondjon, akkor nekik nemet kell mondaniuk, viszont, ha elrebegik a boldogító igent, akkor a tanács kénytelenül nemet mond. Valóságos házassági komédia!

AZ ARADI

Uránia

filmszínház.

Ma szerdán

először:

Szereltem

mindenek felett drámai műremek a francia forradalomból.

Előadások kezdete

fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor

HIREK

De jó ezeknek! . . .

A Fehér Kereszt mellett, egy banküzlet lépcsőin, újságosstand van. Egy öreg, köhögős anyóka üldögél kora reggeltől előtte késő estig és csendesen királja portékáit az újságokból. Ma délelőtt két kislány állt ki helyette a posztra valószínűleg unokái az öregasszonyok, akik azonban egész ritkán osztrigáltak a környéket újságokkal.

Az egyik a standon maradt, hogy vigyázzon is a boltra. A másik azonban hirtelen a pakolt köntöggel felalá szaladt, beszégetve a jótárolókat és tőrtak szakadástól ordított. — Most, hogy megint visszajutott a standhoz, közel hozzájuk elegáns autósurrant, zajtalanul a gyalogiró mellé. Egy szép asszony szállt ki belőle babálynaként. A két kis rongyos megült és úgy öntudatlanul, olyan lélekkel szakadt nézésel bémúlt rájuk, amint azok belibbenek az üzletbe. Várt a két kölyök mozdulatlanul, mohón.

Aztán kijött a szép asszony és babálynaként az üzletből, a vásárolt csomagot egy segéd hozta mögöttük és a sofőrnek adta. Beszálltak az autóba megint. Késő társaság, majd halk gépberregés . . . utána hamar eltűnt az ucca forgatagában minden. Egy másodóra fordul a két elszomorított rongyos gyerek és csak ennyit mond a kisebbik:

— Ugye, Pistuka, de jó ezeknek . . .!

Néhány pillanatig szomorúak még. Aztán megmozdulnak. Az egyik visszajut a standra, a másik elszalad a főtér felé és újra királykál.

— Újságot tessék!

A trónörökös egy football-matchen. Oradea-mare (Nagyváradról) jelentik: Ma délelőtt távirat érkezett az itteni sportszövetséghez, hogy Károly trónörökös, aki pénteken részt vesz a királysobor telenlézési ünnepségén, a Cluj-Oradea-mare városközi mérkőzésen is megjelenik.

Zichy-Rubido elutazott Bucurestiből. Bucurestiből jelentik: Báró Zichy-Rubido, volt Bucuresti-i magyar követ búcsulátogatásai befejezve, tegnap elutazott a fővárosból.

A prefektus Bucurestiben. Georgescu János Arad város és megye prefektusa hivatalos ügyekben Bucurestibe utazott. A prefektus pénteken tér vissza Aradra.

A közigazgatási reform. Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszter tegnap fogadta a megyei prefektusokat és részletesen ismertette előlük a közigazgatási reform egyes fontosabb részleteit.

Román írók Timisoarán. Nagyszabású irodalmi estélyt terveznek Timisoarán. December 4-én 12-14 kiváló román író érkezik meg és a színház helyiségében irodalmi estét rendeznek. Az estét nagy érdeklődés előzi meg.

Megengedték a narancs behozatalát Budapestre. Budapestre táviratozzák: A világháború kitörése óta nem volt kapható Magyarországon narancs, banán és datolya, amelyek behozatalát ma felzabadiotta a kormány. Az első szállítmány ezekből a gyümölcsökből szerdán érkezik meg Budapestre.

Kampósskeresztek Arad házain

Cuzista-röpiratokat osztogatnak a városban. — Az éjszaka több kereskedő cégtábláját leütötték.

(Saját tudósítónktól.) Arad eddig az erdélyi városok közül ugyyszólván az egyetlen város volt, amelyet megkímélt minden szélsőséges kilengés. Az antiszemita és túlzó nacionalista zavargások és tüntetések nyomtalanul suhantak el Arad felett, a polgárság mindenkoron megőrizte józan nyugalmat és a hatóságok a maguk tapintatos eljárásukkal is minden alkalommal elejét vették a legkisebb zavargásnak vagy nézeteltérésnek is. Ugyilátszik ezt a békés nyugalmat és polgári rendet nem szivlelhetette pár zavarosban hálásni akaró, nyughatatlan kedélyű ember, mert pár nap óta az eddig még „csendes” Aradon is sajnálatos események történtek. Pár nap óta ismeretlen tettesek hatalmas kampósskeresztek rajzolnak éjszaka idején a házak falaira és több helyen becsmerio és gyalázó kifejezésekkel is illetik a zsidókat. A tetteseket mindeztideig még nem sikerült kinyomozni és nagy a valószínűség, hogy meg sem indult a vizsgálat ebben az ügyben. Vasárnap délután a legnagyobb forgalom idején vál-

lalközö szellemű, vagy megfizetett fiatal fiúk kis cédulákat osztogattak számszámra az utcákon, a melyeken hatalmas kampósskereszt alatt ott díszlik a cuzisták ismert jelmondata: „Románia a románoké! Zsidók Palesztinába!” Szabadon osztogatták ezeket az izgatató tartalmu röpiratokat, a rendőrök nem akadályozták meg a lélekmérgező munkát s nem köbzták el a röpiratokat.

Tegnap éjjel pedig ugyancsak eddig még ismeretlen tettesek több főútvonalon levő cégtáblát zuztak be. Az üvegszilánkok hangos csörömpöléssel hulltak le az aszfaltra és az éjszaka békés csendjét zsidókat szidalmazó kiáltások zavarták meg. Az aradi kereskedők küldöttséget menesztettek Georgescu János prefektus elé, akitől védelmet kérnek az ilyen inzultusok ellen. Szükség lenne, hogy a hatóságok erélyes kézzel utját állják a mesterségesen szított és most még lappangó gyűlöletnek, mert az idejekorán alkalmazott helyes preventív intézkedésekkel későbbi nagy szerencsétlenségeknek és sajnálatos eseményeknek lehet utját állni.

Igazságügyi alkalmazottak jutalmazása. Dr. Márta Sándor timisoarai ítélőtáblai elnök ma átiratot küldött az aradi törvényszék elnökségéhez és az ügyészség vezetőjéhez és ebben a táblaelnök az aradi törvényszéki irodaszoigáknak és ügyészségi fogházöröknök 1000—2000 lejes segélyösszeget utalványozott ki, hogy a tél beálltával a legszükségesebb dolgokat beszerezhessék. Az aradi igazságügyi szolgazemélyzet és fegvörök között 46.000 lej kerül szétosztásra.

Csakhaman itt a tél.

Már napokkal ezelőtt jégvirágokkal szórta be az ablakot s most két nap óta szakadatlanul göngyölti fehér takaróját a nagyok aggodalma és a kicsinyek öröme: a tél. A felnőttek féltelmének tulajdonul is sok oka, semhogy szólunk kellene róla, de az iskolába siető apróságok pirosra gyúlt arca mégis visszaringat bennünket a „rég jó világra”, amikor német, francia, angol nyelvtanaink tábláit nézdegélve vidáman ragoztuk és hajlítottuk az átértett mondatokat: télen korcsolyázunk, hóembert építünk, csilingel a szánkó, közeleg a karácsony s így tovább mindaz a mondat, ami a hóval lepett világot cukorsüveges, kristályos eldorádóvá varázsolta. Ma már csak a hólabda maradt meg gyermekeinknek, de sovány kis örömek ritka óráiban szerencsére ez is feledtetni velük a lyukak mögött a vékony kabátot s a szülők ezernyi más gondjait. Bizony, a „candida nix” nagyon is „sordida” lett a mi szemünkben s bizonytalan érzelmekkel találgatunk, kemény tél lesz-e az idén?

Fraknói Vilmos nagybefejező. Budapestre táviratozzák: Fraknói Vilmos püspök, kiváló történetiró szílvosan megbetegedett és állapota válságos.

tanrendőrségnek, amely széleskörű nyomozást indított meg a tettesek kézrekerítésére.

A bérkocsis tragédiája. Steiner Rezső 30 éves timisoarai bérkocsis ma a gyárvaros egyik uccáján leesett a bakról és meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy szívzélhüdes idézte elő halálát.

Tita Ruffo európai körutja. Budapestre táviratozzák: Tita Ruffo, a világhírű operaénekes, akit a világ ma élő legnagyobb basszistájának tartanak, tavasszal európai turnét kezd, amelynek első állomása Budapest lesz.

Királysértésért elítélt aradi háztulajdonos. A timisoarai büntető-törvényszék ma egy aradi háztulajdonospar és lakói között történt veszekedések epilógusát tárgyalta. Kapás Antal Sava Raicu (György) uccai háztulajdonos még 1923. pünkösdién összeveszett Puszká Mihály nevű lakójával. Puszká Mihály a többi lakóval összebeszélve, erőltetett feljelentést adtak be a háztulajdonos ellen, a melyben királysértéssel vádolták Kapás Antalt és feleségét. Ma tárgyalta az ügyet a timisoarai törvényszék. A tanúk vallomása alapján Kapás Antalét felmentette, Kapást pedig egy havi börtönre ítélte. A háztulajdonost dr. Székely Aladár aradi ügyvéd képviselte, aki formahibák miatt semmisségi panaszt adott be az ítélet ellen.

A rákosszentmihályi tömeggyilkos bűnpöre. Budapestre táviratozzák: Emlékeztet, hogy Molnár-Tóth Józsefet, a rákosszentmihályi tömeggyilkost Köves Lipótné, Köves Gyula és özv. Lachmann Andrásné meggyilkolása és kirablása miatt a törvényszék kötélt általi halálra, büntársai közül Kanossai Dezsőt életfogytiglani, Ditrói-Puskás Albertet 6 évi fegyházra és Szegei Mária-t hat hónapi fegyházra ítélte. Felelőbeszélés folytán az ügy a táblához került, amely ma kezdte meg az ügy tárgyalását és szerdán hirdeti ki az ítéletet.

Megszűnik Németország katonai ellenőrzése. Berlinből táviratozzák: Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a németországi katonai ellenőrzés rövidesen befejeződik, ami a Marx-kormány helyzetét lényegesen meg fogja szilárdítani.

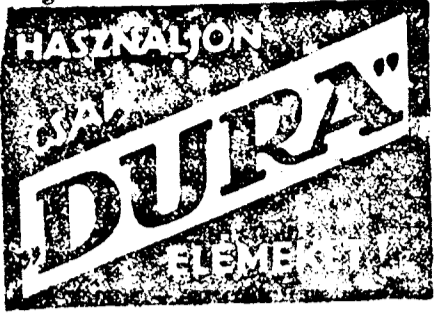
Kik a háború bűnösei? Londonból táviratozzák: George Louis, a párisi Oeuvre-ben szenzációs leleplezéseket közlő a háború felidézésében bűnösookról, amelyek Londonban is óriási felhűnést keltenek. A Westminster Gazette is nagy cikkben foglalkozik a háború felidézésének bűnöseivel, akik között a legnagyobb, a lap szerint, Poincaré és ellene igen éles kirohanást intéz a lap. A Westminster Gazette hangsúlyozza, hogy az Oeuvre komoly információkra támaszkodó leleplezései Európa diplomáciai köreiből feltétlenül nagy izgalmat fognak előidézni.

Tánciskola megnyitás. Az érdekeltek szives tudomására adom, hogy 23-án, vasárnap haladók és 25-én, kedden kezdők részére a tánciskolámat megnyitom az aradi városligeti kioszk termében. Thèmes, táncitanár.

Új rendelet a tartózkodási engedélyekről. Filotti Zamir aradi rendőr prefektus ma délután Bucurestiből Aradra érkezett. A prefektust táviratilag rendelte a belügyminiszter Bucurestibe, ahol az összes romániai rendőrprefektusok a belügyminiszter jelenlétében értekezletet tartottak. A belügyminiszter utasítást adott a prefektusoknak az utóbbi időben sűrűn megismétlődő diákzavargások megállítására vonatkozólag. Az értekezleten jelen volt Tatarescu kisebbségi miniszter is, aki egy rendeletet ismertett a tartózkodási engedélyekről. A rendelet szerint az illetékes hatóságok kötelesek a külföldről érkező idegeneknek tartózkodási engedélyt adni addig az időpontig, amíg a román követségek vagy konzulátusok engedélyezték az utlevélben. A rendelet az ipari szakmunkásoknak hat hónapi tartózkodási engedélyt ír elő. A Romániában letelepedett idegenek szempontjából is lényeges enyhítéseket tartalmaz Tatarescu miniszter rendelete.

Halálos szerencsétlenség az aradi állomáson. Megrendítő halálos szerencsétlenség történt tegnap este az aradi állomáson. Zevaiu Miklós közkatona 11 óra után a sinek között akart áthaladni és nem vette észre a feléje közeledő tolató mozdonyt. A szerencsétlen ember a mozdony és egy álló kocsik közé került és az utközö mellkasát teljesen összelapította. A telefonon előhívott mentők a katonát haldokolva szállították az aradi közkórházba, ahol rövid szenvedés után meghalt. A szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

Beütés egy autógarázsba. Vakmerő betörés történt az elmúlt éjszaka Timisoarán. Ismeretlen tettesek behatoltak a Belvárosban levő Tichy autógarázsba. Alkulcsal felnyitották a külső ajtót, a belsőt feltörték és az irodahelyiségbe hatoltak. Itt a vakzettált kalapáccsal feltörték és 40 ezer lej tartalmát elvitték. A tulajdonos csak reggel vette észre a betörést és jelentést tett a timisoarai ál-

5749

— Timisoarai művész halála Newyorkban. Newyorki kábeltávírat, — amelyet a római román követség útján juttattak Timisoarara — jelenti, hogy dr. Hentschel Károly timisoarai zongoraművész és zeneszerző, Newyorkban 40 éves korában meghalt. Az elhunyt zeneszerző éveken keresztül volt a berlini opera korrepetitora, a budapesti opera pedig két évvel ezelőtt mutatta be Afrodite című balletjét. Halála körülményeiről nem szól a rövid newyorki távírat.

— Ujabb kártyarazzia a magyar fővárosban. Budapestről táviratozzák: A budapesti rendőrség állandóan folytatja a hónapokkal megkezdett kártyarazziákat. Most a Gresham palotában levő Gresham-klub helyiségeiben levő Magyar Uri Klubba löpöngőztek be váratlanul a razziazó detektívek. A klubnak Kufkafalvy Miklós nyugalmazott államtitkár az elnöke és így az ő égisze alatt folytak éjszakaról-éjszákára a nagy bakcsaták. A razziazők éppen akkor ütöttek rajta a klub vendégein, amikor a legizgalmasabban folyt a játék. Azonban csak mindössze 9 milliót tudtak lefoglalni az egyik asztalon levő bankban, de lefoglalták a kártyázáshoz szükséges eszközöket is. A helyiségekben talált vendégeket igazoltatták és heidéztek a főkapitányságra, ahol eljárást indítanak ellenük tiltott haszárjáték miatt. De eljárást indítanak a klub vezetői és alkalmazottai ellen is. A játékosok között akadnak olyanok, akiknek nincs más keresetük, mint a kártya. Ezeket eltoloncolják.

— Lepage. Ugyvédi határidőnapló 1925. — Lei 360.

— Lakástűz Aradon. Aradon, a Bratianu (Weitzer) ucca 21. számú házban Schuller József fogtechnikus lakásán ma délelőtt tűz volt. A tűz a cselédszobában keletkezett és csakhamar lángra lobbantotta az éghető anyagokat. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely rövid munka után eloltotta a tüzet. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a kályhából kipattanó szikra okozta. A kár fölülmúlja a tízezer lejt.

— Bosel megnősült? Bécsből jelentik: A jelenkor kétségtelenül legszenzációsabb bankár-karrierjét Bosel futotta meg, ez a görbehátú kis vörösember, aki harminc éves korára kereskedősegédből Bécs legnagyobb pénzügyi hatalmasságává s Európa egyik leggazdagabb emberévé lett. Csak természetes, hogy Bécsben átlag minden negyedévben felbukkan a hír, hogy Bosel megnősült. A fáma hol egy kassai leányt, hol Bosel titkár-nőjét teszi meg a gazdag bankár feleségévé. Most azonban pozitív formában hírlik, hogy Bosel elvette egyik szegény rokonát s az ifjú férfi elhatározta, hogy visszavonul a tőzsdétől és a pénzügyi politikától s mint csöndes magánember éli le életét.

Pénzesleveleket fosztogattak Aradon.

Miért folyik hivatalos vizsgálat az aradi vasuti postánál.

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny tegnapi számában jelentette, hogy az aradi második számú postahivatalnál hivatalos vizsgálat folyik, mert nagyobb szerű hiányokat fedeztek fel. Ma érdeklődésünkre Gombos Gyula a postahivatal főnöke elmondotta, hogy egy aradmegyei községbe Aradról továbbított pénzesleveleket eddig még ismeretlen tettesek feltörték

és tartalmát kilopták. A postafőnökség szigorú nyomozást vezetett úgy az aradi postahivatalnál, mint a vasuti mozgópostán és az illető község postahivatalában is. A nyomozás a mai napig még nem vezetett eredményre. Több gyanúsítottnál házkutatást tartottak, azonban még semmi nyomot nem találtak. A vizsgálat a pénzeslevelek feltörése ügyében szigorúan folyik.

Meztelen táncosnő fiából papnő.

A rendőrség bűnbombával kergette szét hívelt.

(Brüsszel, nov. 18.) Eola Monteznek, Miksa bajor király egykori szeretőjének, a negyvenes évek híres meztelen táncosnőjének fia, George Marescot a világháború előtt meglehetősen közismertté vált azzal, hogy mint bajor trónkövetelő szerepelt. Üres óráiban, amelyeket nem foglalt le a trónkövetelés, Marescot érzelmes és pajkos költeményeket írt, amelyeket a párisi Chat Noir-kabarában maga adott elő mérsékelt sikerrel. A Wittelsbachok trónját — mint közmondásu — II. Miksa törvénytelen gyermekének sohasem adhatta meg elfoglalni, még pedig politikai természetű nehézségeken kívül már csak azért sem, mert időközben, 1912-ben váratlanul egy csecsemőnek adott életet s ekkor kiderült róla, hogy tulajdonképpen — nő.

A háború alatt Brüsszelben tünt fel, mint vöröskeresztes ápolónő. Kémkedés miatt eljárás indult meg ellene, de megszüntették. Közben megbetegedett és — saját állítása szerint — egész testében megbénult. Ekkor hordágyon egy

„csodatevő” templomba vitette magát. Mialatt a hívők buzgón imádkoztak, egyszerre csak felsikoltott és mint egy gumilabda, úgy ugrott fel a hordágyról és egy szál ingben fölrohant a főoltárhoz és ott térdre hullva adott hálát az istennek folyógyógyulásáért. Ez a „csodatevő” nem volt inyére az egyházi hatóságoknak, ugyszintén a felgyógyult nő egyénisége sem, akiről furcsa dolgok derültek ki. Mercier brüsszeli bíboros érsek erre megtiltotta neki a templomba való belépést és kiátkozta. Az elvakult nők tömege azonban ennek ellenére szent gyánánt tisztelte. Marescot ezt a népszerűségét azután alaposan gyűlölcsoztatta és lakásán mennyei kápolnát rendezett be, amelynek ő lett a papnője. Hogy az illúzió teljes legyen, testén nemsokára jelelték a stigma szent sebei, amelyeket a papnő igyekezett fotográfiaikon megörökíteni. Ezen az alapon valószínűsítő üzenet folytatózott és képeslevezőlapom, amely természetesen őt, mint szentet ábrázolta, csinált nekem reklámmot és — üzletet.

— Panaszos fevél. Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Ugy Önök, mint Aradon mindenki tudja, hogy az Apollóban most van műsoron „Pierre Benoit” a Királyasszony szeretője regényéből készült film, a Königsmark. Azért csak dicséretet érdemel az Apolló, hogy ilyen filmet mutat be, de az már mégis csak hallatlan, hogy azzal nem törődik az igazgatóság, hogy a filmet az ember akkor nézhesse meg, amikor akarja. Ugyanis én tegnap délután akartam jegyet

váltani az esti 9 órai előadásra (és ezuttal elárulom, hogy a pénztáros kisasszonynak még csokoládét is adtam) de jegyet azért mégsem kaptam, mert már mind eladták elővételben. Végre aztán a d. u. előadásra kaptam jegyet. Esetemet azért hozom a nyilvánosság elé, hogy mások ne járjanak úgy, mint én jártam s tanácsolom mindenkinek, hogy vagy már a d. e. folyamán váltsanak jegyet a 9 órai előadásra, vagy pedig a d. u. előadásokon nézzék meg a filmet, mert este

a pénztárnál már ugy sem kapnak jegyet. Soraim közléseért hálás köszönettel egy sajtó- és mozibaráttal.

— Az Ulászló-émlék. Szófiából jelentik: Ragyogó időben folyt le Várnában annak az emlékműnek alapkövetétele, amelyet a várnai csatatéren elesett Ulászló magyar és lengyel király emlékére fognak emelni. Az emlék helyéül a várostól négy kilométernyire halmot szemeltek ki. Az ünnepélyt rövid ima nyitotta meg. Utána több ünnepi beszéd hangzott el, amelyek kiemelték, hogy Bulgária, Magyarország és Lengyelország között minő hagyományos barátság áll fenn és hogy Ulászló és Hunyadi János milyen fontos szerepet játszottak a keresztény politikában. A vendégeket azután Pasakői falvának polgármestere látta vendégül. A falu ezáltal az Ulászló nevet fogja viselni. A társaság itt részletesen megtekintette a régészeti muzeumot. Este Várna városában diszvacsorát adtak, amelyen a vendégeken kívül a város valamennyi előkelősége megjelent. A zenekar sorrendben a bolgár, a magyar és a lengyel himnuszt játszotta.

Felmentették Ulaint.

Kurjai ítélet a budapesti horogkeresztes összeesküvés ügyében.

Budapestről táviratozzák: Dr. Ulain Ferenc, nemzetgyűlési képviselő, dr. Szemere János és Bobula Titus emlékeztetés horogkeresztes pöre, amelyben a tábla is felmentette őket, az ügyészség semmiségi panaszra következtében a Kuriahoz került. Miután az alsóbb bíróságok is zárt tárgyaláson foglalkoztak a pör legnagyobb részével, a Kuria a pör anyagát szintén zárt tárgyaláson tárgyalta. A Kuria ma délben hirdette ki ítéletét, amellyel megerősíti a tábla felmentő ítéletét. Az indokolás kimondja, hogy a büntetendő szövetkezés tárgyi feltételei hiányoznak és a Kuria meggyőződése az, hogy Ulainék szövetkezése nem veszélyeztetett fontos államérdekeket.

Jugoszláviában feloszlatják a magyar pártot

A Pasics-kormány a kisebbségek ellen

(Belgrád, november 18.) A szkupstina feloszlatása következtében megindultak a választásokra vonatkozó tárgyalások. Ma ugyan még viszonylagos nyugalom van, azonban a legrövidebb időn belül az egymás ellen küzdő pártok között a helyzet csakhamar ki fog élesedni. Pasics kormánya azzal a tervvel is foglalkozik, hogy a magyar, a német és a boszniai mohamedánok pártját, a dzsemjet-pártot feloszlatja. A dzsemjet párt a legnagyobb figyelem, amelynek a kormány először azt az ajánlatot fogja tenni, hogy támogassák a radikális pártot, — Pasics pártját, — olyan módon, hogy szavazzanak a radikális listára, amelyre hajlandók néhány dzsemjet-párti politikust is felvenni. A kormány igyekezik fog a magyarokat és a németeket is rábírni, hogy a radikális párt jelöltjeire szavazzanak. Ha a kormánynak ez az akciója nem sikerülne, akkor feloszlatják mind a három pártot.

Az aradi APOLLO mozgószínház

I. RÉSZ ma szordán I. RÉSZ

a legcsodálatosabb filmremek

2 részben

Königsmark

(Királyasszony szeretője).

Pierre Benoit világhírű regénye után.

Főszerepben:

Petrovits Svetislav
és a párisi comedie francaise művészei.

KÖZGAZDASÁG

Zürichben 2.80, Párisban 10.15 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Nov. 18.) Francia frank 10.30, svájci frank 38, dollár 194, dinár 2.60, szokol 5.75, líra 8.50, angol font 900. **Kifizetések:** Budapest 395, Bécs 365, Prága 5.80, Zürich 38.40, Milánó 8.50, London 900, Páris 10, Newyork 195, Belgrád 2.80.

ZÜRICH NYITÁS. (November 18.) Amsterdam 208.20, Newyork 519, London 2392.50, Páris 27.18, Milánó 22.35, Prága 15.47.50, Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.52.50, **Bucuresti** 2.80, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICH ZÁRÍTAT. (November 18.) Amsterdam 208, Newyork 519, London 2392, Páris 27.05, Milánó 22.35, Prága 15.47.50, Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.50, **Bucuresti** 2.75, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICH UTÓTÖZSDÉN a lej 2.30.
BUCURESTI TÖZSDEZARLAT.

= Az Angol-Bank kormányzója. Londonból táviratozzák: Montagu Normant ezuttal hatodik ízben megválasztották az Angol Bank kormányzójának.

= A havazás és a vetések. A korai tél beállt és már két nap óta szakadatlanul tart a havazás az egész országban. Kérdést intéztünk illetékes mezőgazdasági szakértőkhöz, hogy milyen hatással van a havazás a mezőgazdaságra. A mezőgazdaság szempontjából nagyon jókor jött a hó. A száraz fagyok rendkívül káros hatással voltak a vetésekre, másrészt a csapadék hiánya miatt kőkeményre száradt föld rendkívül megnehezítette a talajelőkészítő munkálatokat. Most kissé melegebb időjárás kellene, hogy az átázott földben mielőbb lehesse elvégezni az őszi szántás-vetési munkálatokat.

MOZI

xx Szerelm mindenek felett az aradi Uránia filmszínház mai bemutatója. Ma, szerdán mutatja be az Uránia filmszínház Szerelm mindenek felett című drámai művet. A francia forradalom „leghatásosabb film-téma” keretében játszódik a film, mely keretül szolgál egy szerelmi történet jeleneteibez. A szépséges felvételek és a művészi alakítások sokáig emlékeztetnek ezen drámai művet. Előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

xx Petrovich Szevitzslav is játszik a „Königsmark”-ban. Az utóbbi idők legnagyobb szabású történelmi drámája, a „Königsmark”, melyet nagy sikerrel vetít az aradi Apolló mozgószínház. Egy költő és egy uralkodó hercegnő tragikus szerelme játszódik le előttünk. Az udvari intrikák boszorkánykonyhájának titkos kohói és két melegen érző szív lázas szerelme, számtalan gonyódalmas fordulatot hoznak és olv határos és nagyvratú jelenetek vannak ebben a drámában, mint kevés történelmi filmben. A főszereplők: Huguette Daffos, a Comédie Française tagja, Jaques Catalaen és Georges Wallier mellett Petrovich Szevitzslav is látszik a filmben, amelynek első részét szombati vetíti az aradi Apolló mozgószínház.

(November 18.) **Kifizetések:** Páris 10.05, London 9, Newyork 185, Milánó 8.20, Zürich 37.50, Bécs 0.002650, Prága 5.70. **Valuták:** angol font 845, francia frank 10.10 svájci frank 36, líra 8.20, dinár 2.55, dollár 184.50, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.0024, szokol 5.70.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (November 18.) Magyar Hitel 485, Osztrák Hitel 187, Salgó 580, Rima 134 és fél, Ganz-Danubius 2.520, Kőszén 3.540, Szlavonia 78, Schlick 52, Kereskedelmi Bank 1.200, Cukor 2.640, Csáky 11 és fél, Oia 542, Hazai Takarékpénztár 3.195. (A számok ezrekben értendők.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEJYZÉSEI. (Nov. 18.) Belgrád 1086-1092, **Bucuresti** 392-396, Páris 3914-3944, Prága 2233-2245, Newyork 78.850, Milánó 3228-3248, Bécs 105.30-105.90.

Munkásokon Timisara (Temesváron).

Megkezdődtek az Otthon építési munkálatok.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap, november 2-án vették át a temesvári munkások a városból szerzett területet és már szerdán, 5-én megindultak a Munkásokon építésének munkálatok. A temesvári munkásság hosszú, évtizedek óta visszanyúló fáradozása és sok előző sikertelen kísérletezése végre a megvalósulás stádiumába lépett. A kedvezőtlen gazdasági helyzet dacára a munkások vezetői fáradságot nem mérve, lépésről-lépésre teremtek meg ezt az állapotot, mely a terv megvalósításának megindításához szükségessé vált. Munkájukat nagyban elősegítette az a körülmény, hogy a munkások legnagyobb részét áthatalta az a tudat, hogy kultúra nélkül a munkás alárendelt helyzetéből nem tud kiemelkedni. És ez életet adott az egész törekvésnek. A minden lehetőségre számitó beosztás a temesvári Munkásokon az ország legelőkeltebb Munkásokonává fogja avatni. A 20 különböző ülés- és gyűlés terem, valamint az egyesületek és munkásintézmények (munkásdarárdák, műkedvelőegyesületek és sportegyesületek) elhelyezését szolgáló helyiségekön kívül, megvalósításra kerül a közös könyvtár terve. Ezáltal a munkásegységek körülbelül 12.000 kötetnyi könyve egységes kezelés alá kerül. Külön társalgó és külön olvasóterem úgy a munkanélküli, mint a szórakozást kereső munkásoknak erkölcsösebb irányítást fog adni. Az útutazó munkások részére fürdő és utasszálló áll rendelkezésre. A temesvári munkások gazdasági törekvéseire nézve jellemzőes a termelő üzemekkel való kísérletezése. A már létező irányvonalú intézmények szintén az új otthonban nyernek elhelyezést, úgy hogy az intézet földszinti részét ezek foglalják el. A borhely, szabó-, cipészüzem, valamint a könyvkereskedés és a süteményüzem üzlete ott lesz.

A modern kivánalmaknak mindenben megfelelő épület tervezését: László László építész készítette. A munkát Jurschan és Müller fiatal építőmesterek nyerték meg. Az építkezés megindításakor a munkások elhatározták a még hiányzó összeg előteremtésére a legszelebb gyűjtést és propagandát. Az akciót a régi Munkásokonban, I. Str. Dragalina 1. szám alatt elhelyezett Bánáti Szakszer vezető Tanács vezeti.

SZERKESZTŐI TUDÁS

20 éves szép leány. A világot se vallja be szereimét annak a fiatal embernek. Van arra más mód is, hogy egy fiatal leány észrevétesse egy férfival — ön szerint a lovaggal — hogy szereti őt. Legyen vele szemben kedves, gyöngéd is, de csak bizonyos határig. Csokolónai — kivált így az ismeretség kezdetén — nem épen muszáj, sőt a lovagnak tisztában kell lenni azzal, hogy az a leány, bár ha szerelmes is, de tisztességes jó nevelésű leány, akivel nem lehet csak könnyű fiórtót kezdeni. Beszéljen vele okosan, de csak otthon. Házonkívül találkozások nem vezetnek célhoz. Valahogy tudatni kell vele, hogy önből jó feleség válnék, akinek minden gondolata a férje boldogsága lenne. Ha látja, hogy minden hiábavaló, lparkodjon át elfelejténi és olyan fiatalemberrel foglalkozni, aki nem idegenkedik a házasságtól. — Kezdő. Varsói nagyon kezdetlegesek, nem is mondhatjuk igazán versoknak, rim és méret híján. A cím kis elbeszélése is vérezegény má: érdekes, sőt tragikus eset nagyon gyöngy előadásban. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a cím annak idején nem fenség, hanem felség volt, mint minden szuverén. — Őszi rügy. „Lágyan zengő, csilingelő hang” hogyan sugathja „szivettépőn”: a sír felé, a sír felé! Hiszen ez csak egy zordon hang lehet. Eppen ilyen rossz a másik vers is.

Cenzurati Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF

„OJA” BUCURESTI Sorban Voda 115. 5721

Eladó

nagyon olcsó házhelyek, Micalacu-Nou (Ujmikelaának) legszebb részén, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosításokat ad **Muntean,** Arad, Str. Brancovici No. 2. (volt László Vilmos-uca) 2. szám. 6194

Az aradi NAPKÖZI OTTHON vezetősége dec. 1-én háziékezőt nyit

hivatalnokok részére. Egy előd ára 20 és 23 lej. Cim Arad, Cal. Saguna 16? Részjegyzéket nov. 25-ig kérjük. Személyes megbeszélése legalkalmasabb idő 11-3 óráig. 6448

Gyártja: **Galvani-gyár,** TIMISOARA.

Megfelelő házakat bámulatosan olcsó ártért lehet venni Wallinger-iroda utján, Arad, Str. Unirea 13. 15111

ÉRTESETÉS.

A VÁROSI MENETJEGYIRODA helyiségét áthelyezte (Hoffmann Sándor üzlethelyiségében)

ARAD, BULV. REG. MARIA 12. SZÁM (Fischer Eliz palota.)

Ahol Cfr. és külföldi vasutjegyek kaphatók. Nyitva 8-11-ig, 2-4-ig. Vasárnap és ünnepnap 9-12-ig. 6428

Rudolf Mosse 1005

Szeszgyári

szerelésekben minden tekintetben jártas régi praktikus szakképzett

főgépezést

keres nagy iparvállalat Ajánlatokat: „iparvállalat” jeligen az Arad-Közalony kiadója továbbá. 10154

Rossz villanyégőket

bocsoróff újakra rüszteléssel. Úvez a porcellán szakszerű ragasztása, ablaküvegezés, képkeretelés a legolcsóbban vállalok Schwarcz úvegés Arad, Piata Plevnei (Árpád-tér) a szűdőtárolom mellett. 6472

Rudolf Mosse 9408.

Helybelli pénzüzet keres

azonnali belépésre nagy gyakorlattal rendelkező folyószámlavezetőt (saldokontistát.)

Cim Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad. 10154

Rudolf Mosse 7084.

A tudományos világ által elismert legjobb, legelőkeltebb és legolcsóbb

fertőtlenítő szer a

Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Izzadságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet.

Kristálytisza, nem mérgező, teljesen szagtalan.

Kapható minden gyógytárban és drogueriában.

Gyár és központi iroda:

SALAN Vegyipari Művek

TIMISOARA, II. Piata Badea Cartan (Széna-tér) 2. Telefon 18-84.

BORNSTEIN photo-salon, **ARAD,** készít elsőrangú kivitelű fényképeket és fényképnagyításokat. (uj Neuman-ház)

Tekintettel a nagy pénz hiányra, üzletemet átszervezem és az árukat mélyen leszállított árakban adom. :- Kérem a kirakatomat megtekinteni. Női harisnyák 35.- lejtől ⚡ férfi sokni 25.- lejtől ⚡ keztyük 65.- lejtől Hoffmann Sándornál, Arad, Fischer Elise épület

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vasárnap betűvel 5 lej, ill. 6 lej. — A vasárnap betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesztünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatalt felelőse magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

GYERMEK mellé ajánlkozok. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 6461

KERESKEDELMIT végzett komoly fiatalember, román nyelv, könyvelés és gépirásban jártas, alkalmazást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6465

SZÜCS SEGÉD magas fizetéssel azonnal felvétetik Muzsaj Józsefnél Arad, a Színházzal szemben. 6463

MUNKÁSLEÁNYOK felvétetnek Brandesz ókszergyár Arad. 6467

IDŐSEBB háztisztasszony és szobaleány felvétetik Arad, Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 6. jobbra. 10154

FIATAL nő irodatalkálást vállal. Címeket kér az Aradi Közlöny kiadójába. 6469

PÉNZTÁROSNŐNEK, elárusítónőnek ajánlkozok gyakorlattal bíró leány. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15111

MUNKÁSLEÁNYOK felvétetnek „Perfect” domormintyomda Arad, Str. Eminescu 15. (Deák Ferenc-u.) 10154

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU szépen butorozott szoba városbáza közeliében kiadó. Bővebbet Rudolf Mosse (Sándor hírlap-iroda) Arad. 10154

Vétel és eladás.

ANTIK szalonok, antik szekrény, antik íróasztal, perzsa, szmirna és gyári szőnyegek, gobelin képek, ezüst evőeszközök, festmények, kézimunkák, villanylámpa ernyők, mocca szerviz, disztárgyak, kis kredenc, fotelek, íróasztalok, könyvszekrények, konyha kredenc és asztal, hálószobák, különböző ajándék tárgyak, zongora 8 és 12 személyes étkező sörtesek, gyermek játékok, bern-dorfi ezüst evőeszközök, asztalneműk, férfi, női és fia kabát, stb. eladók Arad, Str. Consistorului 12. (vost Batthyány-ucca) I. em., jobb. 1000

EGY Körber-féle nyitott családi kocsi új bőrözettel, teljesen jó karban, olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivataltában. 6358

NŐI kalapot óriási választékból bámulatos olcsón Aradon. Poschnál vehet. 6412

ELADÓ egy pár kitünő poni jó kocsiiban nyereg alatt jól mennek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6432

KÉT DRB. 11 hónapos mangolica prima hizó eladó. Arad, Str. Sinagogei (Chorin Aron) 6. sz. 500

AUTÓ vagy utazó bunda, majdnem új olcsón eladó Engelhardt szücsnél Arad, Str. Eminescu megtekinthető. 6458

HÁROM TÜKRÖS TOILETT ALLVÁNY szalon garnitúra, üvegszekrény, állványok, asztalok alkalmi eladása. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6452

VADONATUJ női sötétbarna télikabát szőrmével középtermetre eladó. Megtekinthető Arad, Minorita palota, II. em. 26. ajtó. 6462

JÓKARBAN lévő félhosszú, vagy rövid zongorát megvételre keresek. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15112

PERZSABUNDA és intarziabetétes hálószoba eladó. Arad, Str. Cantacuzino (B. Fiatár-ucca) 36. 15111

ZONGORÁT pianinot bármely állapotban megvételre keresek. Ajánlatok „Kész pénz” címen Löbl hirdetőbe Arad kérék. 6471

Szőnyegszövő háziipar Ghiorocon
mint altruista vállalat készít önköltség(-) ben eredeti szin és mintákkal (-) **perzsa szőnyegeket**
négyzetméterenkint 2500, selyem gyapjúból 8000 lejtért. 6404

LICHTWITZ

LIQUEURS
4946

Ingatlan.

ARAD-SÉGA Str. Basrab Voda 38. sz. ház 3 szoba, 1 konyha, kert és melléképítményekkel sürgősen olcsón eladó. 6468

ARAD Str. Ghiba Birta 14. sz. magánház eladó. 6470

Ellátás.

URIASSZONYNÁL 2-3 fiatalember ebéd kosztot kaphat. Cím Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad. 10153

WEISZ LIPÓT fotószalonja, Arad, Str. Bratianu 12. (Weitzer J.-ucca 10.)
Gyermek portrét és interieur-felvételek a leg-
jobb kivitelben eszközöltetnek.

Üzletek.

JÓLMENŐ üzlet új berendezéssel, áruval vagy anélkül, legforgalmasabb uccában két éves bérszerződéssel, kevés készpénzzel átvehető. Érdeklődni Magyar-nél Arad, Str. Filipescu (Flórián-ucca) 13. 6459

Különféle.

JOSNÓ fogad délután 3-7 óráig Arad, Str. Saguna 95. szám. 6464

Feltűnő alkalmi házvétel!

A belváros legszebb uccájában magas földszintes kertes ház, 4 szobás fürdőszobás előtérrel lakással előnyös árban eladó. A vételárnak a fele része tet-szés szerint fizetendő. Érkezni lehet kizárólagos megbízottammal
HAÁSZ-IRODÁJÁBAN Arad, Str. Romanulul (Zrínyi-ucca) 5. 16532

Feltűnő alkalmi olesó házvétel!

A belváros legkellemesebb és legszebb uccájában szép magánház 3 szobás előtérrel lakással, vízvezetékkel, parkirozott udvarral, előnyös költséggel terhelve 260.000 lejtért eladó, 160.000 lejt készpénzzel átvehető. Megbízott: 16532
HAÁSZ ALBERT-iroda Aradon, Strada Románului 8. (Zrínyi-ucca.)

Rudolf Mosse 7040
Mindenemre
olajpogácsát
legmagasabb napi árban
vagonpótlásban vásárol az 8031
Aradi Olajipar Rt. Arad.
Kérünk távirati ajánlatot.
Sürgőnyoim: **OLAJIPAR.**

Rudolf Mosse 9408
Vezető állásra

keres vegyészeti gyár perfect német, magyar, román nagy kereskedelmi gyakorlattal bíró hasonló alkalmazásban már volt uriembert.
Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „BIZTOS JÖVŐ” jellegre **Rudolf Mosse (Sándor hírlapirodába)** Arad, kéretnek. 10164

Rudolf Mosse 9378
Szőlőpótláshoz alkalmas gyökeres szőlőoltványok és vadvesszők kaphatók: **WINKLER JOZSEF-nél** Arad, Str. Consistorului 38. (Batthyány-u.)

Arany
A szalon csak jó vágású
melyet eszközölhetők
a legbiztosabb és leggyorsabb
móddal megvételre
Arany Szalon
Batthyány-ucca 12.
Minna
632b

Str. Consistorului (Batthyány-uccában)

elegáns magánház, orvosnak vagy ügyvédnek igen alkalmas. átvehető 7 szoba, elő, fürdő, cselekszobás parkettás lakással, nagy udvar és kerttel 1.600.000 lejtért eladó. Megbízott Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.)

végén, háromlakásos bérház, átvehető 3 szoba, előszoba, alkov, fürdőszobás lakással 850.000 lejtért eladó. Megbízott: Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Az **Erdélyi Élet**
minden szombaton szenzációs tartalommal jelenik meg. Állandó politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági közlemények a legjobb írók és újságírók közreműködésével.
Olvassa és terjessze!

BON
mely **Kálmán H. Hugó**
áruházába, Arad, Minorita templommal szemben, külön árengedményre jogosít.
Rudolf Mosse 7927

„MINERVA”-szalon, Arad, Str. Alexandri 4. (Salaoz-ucca), a legújabb divat szerint készit angol és francia ruhákat **legolcsóbb árban**

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál Arad, Str. Eminescu 28-30. (v. Deák F.-u.) ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára van.